

Na osnovu člana 315. tačka 3. Ustava Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Predsedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije izdaje

Ukaz o proglašenju Zakona o ratifikaciji Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece

Proglašava se Zakon o ratifikaciji Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece, koji je usvojila Skupština SFRJ, na sednici Veća republika i pokrajina od 19. juna 1991. godine i na sednici Saveznog veća od 20. juna 1991. godine.

P br. 1396

20. juna 1991. godine

Beograd

Predsednik
Predsedništva SFRJ,
Stjepan Mesić, s.r.

Predsednik
Skupštine SFRJ,
dr **Slobodan Gligorijević, s.r.**

Zakon o ratifikaciji Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece

*Zakon je objavljen u "Službenom listu SFRJ -
Međunarodni ugovori", br. 7/91 od 12.7.1991.
godine.*

Član 1.

Ratifikuje se Konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece, potpisana 25. oktobra 1980. godine u Hagu, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2.

Tekst Konvencije u originalu na engleskom i u prevodu na srpskohrvatski jezik glasi:

CONVENTION ON THE CIVIL ASPECTS OF INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION

CHAPTER I

SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are -

- a) to secure the prompt return of children wrongfully removed to or retained in any Contracting State: and
- b) to ensure that rights of custody and of access under the law of one Contracting State are effectively respected in the other Contracting States.

Article 2

Contracting States shall take all appropriate measures to secure within their territories the implementation of the objects of the Convention. For this purpose they shall use the most expeditious procedures available.

Article 3

The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where -

- a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
- b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

Article 4

The Convention shall apply to any child who was habitually resident in a Contracting State immediately before any breach of custody or access rights. The Convention shall cease to apply when the child attains the age of 16 years.

Article 5

For the purposes of this Convention:

- a) rights of custody shall include rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence;
- b) rights of access shall include the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence.

CHAPTER II

CENTRAL AUTHORITIES

Article 6

A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial organizations shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial extent of their powers. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which applications may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 7

Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their respective States to secure the prompt return of children and to achieve the other objects of this Convention.

In particular, either directly or through any intermediary, they shall take all appropriate measures:

- a) to discover the whereabouts of a child who has been wrongfully removed or retained;
- b) to prevent further harm to the child or prejudice to interested parties by taking or causing to be taken provisional measures;
- c) to secure the voluntary return of the child or to bring about an amicable resolution of the issues;
- d) to exchange, where desirable, information relating to the social background of the child;
- e) to provide information of a general character as to the law of their State in connection with the application of the Convention;
- f) to initiate or facilitate the institution of judicial or administrative proceedings with a view to obtaining the return of the child and, in a proper case, to make arrangements for organizing or securing the effective exercise of rights of access;
- g) where the circumstances so require, to provide or facilitate the provision of legal aid and advice, including the participation of legal counsel and advisers;
- h) to provide such administrative arrangements as may be necessary and appropriate to secure the safe return of the child;
- i) to keep each other informed with respect to the operation of this Convention and, as far as possible, to eliminate any obstacles to its application.

CHAPTER III

RETURN OF CHILDREN

Article 8

Any person institution or other body claiming that a child has been removed or retained in breach of custody rights may apply either to the Central Authority of the child's habitual residence or to the Central Authority of any other Contracting State for assistance in securing the return of the child.

The application shall contain:

- a) information concerning the identity of the applicant, of the child and of the person alleged to have removed or retained the child;
- b) where available, the date of birth of the child;
- c) the grounds on which the applicant's claim for return of the child is based;
- d) all available information relating to the whereabouts of the child and the identity of the person with whom the child is presumed to be.

The application may be accompanied or supplemented by:

- e) an authenticated copy of any relevant decision or agreement;
- f) a certificate or an affidavit emanating from a Central Authority, or other competent authority of the State of the child's habitual residence, or from a qualified person, concerning the relevant law of that State;
- g) any other relevant document.

Article 9

If the Central Authority which receives an application referred to in Article 8 has reason to believe that the child is in another Contracting State, it shall directly and without delay transmit the application to the Central Authority of that Contracting State and inform the requesting Central Authority, or the applicant, as the case may be.

Article 10

The Central Authority of the State where the child is shall take or cause to be taken all appropriate measures in order to obtain the voluntary return of the child.

Article 11

The judicial or administrative authorities of Contracting States shall act expeditiously in proceedings for the return of children.

If the judicial or administrative authority concerned has not reached a decision within six weeks from the date of commencement of the proceedings, the applicant or the Central Authority of the requested State, on its own initiative or if asked by the Central Authority of the requesting State, shall have the right to request a statement of the reasons for the delay. If a reply is received by the Central Authority of the requested State, that Authority shall transmit the reply to the Central Authority of the requesting State, or to the applicant, as the case may be.

Article 12

Where a child has been wrongfully removed or retained in terms of Article 3 and, at the date of the commencement of the proceedings before the judicial or administrative authority of the Contracting State where the child is, a period of less than one year has elapsed from the date of the wrongful removal or retention, the authority concerned shall order the return of the child forthwith.

The judicial or administrative authority, even where the proceedings have been commenced after the expiration of the period of one year referred to in the preceding paragraph, shall also order the return of the child, unless it is demonstrated that the child is now settled in its new environment.

Where the judicial or administrative authority in the requested State has reason to believe that the child has been taken to another State, it may stay the proceedings or dismiss the application for the return of the child.

Article 13

Notwithstanding the provision of the preceding Article, the judicial or administrative authority of the requested State is not bound to order the return of the child if the person, institution or other body which opposes its return establishes that:

- a) the person, institution or other body having the care of the person of the child was not actually exercising the custody rights at the time of removal or retention, or had consented to or subsequently acquiesced in the removal or retention; or
- b) there is a grave risk that his or her return would expose the child to physical or psychological harm or otherwise place the child in an intolerable situation.

The judicial or administrative authority may also refuse to order the return of the child if it finds that the child objects to being returned and has attained an age and degree of maturity at which it is appropriate to take account of its views.

In considering the circumstances referred to in this Article, the judicial and administrative authorities shall take into account the information relating to the social background of the child provided by the Central Authority or order competent authority of the child's habitual residences.

Article 14

In ascertaining whether there has been a wrongful removal or retention within the meaning of Article 3, the judicial or administrative authorities of the requested State may take notice directly of the law of, and of judicial or administrative decisions, formally recognized or not in the State of the habitual residence of the child, without recourse to the specific procedures for the proof of that law or for the recognition of foreign decisions which would otherwise be applicable.

Article 15

The judicial or administrative authorities of a Contracting State may, prior to the making of an order for the return of the child, request that the applicant obtain from the authorities of the State of the habitual residence of the child a decision or other determination that the removal or retention was wrongful within the meaning of Article 3 of the Convention, where such a decision or determination may be obtained

in that State. The Central Authorities of the Contracting States shall so far as practicable assist applicants to obtain such a decision or determination.

Article 16

After receiving notice of a wrongful removal or retention of a child in the sense of Article 3, the judicial or administrative authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which it has been retained shall not decide on the merits of rights of custody until it has been determined that the child is not to be returned under this Convention or unless an application under this Convention is not lodged within a reasonable time following receipt of the notice.

Article 17

The sole fact that a decision relating to custody has been given in or is entitled to recognition in the requested State shall not be a ground for refusing to return a child under this Convention, but the judicial or administrative authorities of the requested State may take account of the reasons for that decision in applying this Convention.

Article 18

The provisions of this Chapter do not limit the power of a judicial or administrative authority to order the return of the child at any time.

Article 19

A decision under this Convention concerning the return of the child shall not be taken to be a determination on the merits of any custody issue.

Article 20

The return of the child under the provisions of Article 12 may be refused if this would not be permitted by the fundamental principles of the requested State relating to the protection of human rights and fundamental freedoms.

CHAPTER IV

RIGHTS OF ACCESS

Article 21

An application to make arrangements for organizing or securing the effective exercise of rights of access may be presented to the Central Authorities of the Contracting States in the same way as an application for the return of a child.

The Central Authorities are bound by the obligations of co-operation which are set forth in Article 7 to promote the peaceful enjoyment of access rights and the fulfillment of any conditions to which the exercise of those rights may be subject. The

Central Authorities shall take steps to remove, as far as possible, all obstacles to the exercise of such rights.

The Central Authorities, either directly or through intermediaries, may initiate or assist in the institution of proceedings with a view to organizing or protecting these rights and securing respect for the conditions to which the exercise of these rights may be subject.

CHAPTER V

GENERAL PROVISIONS

Article 22

No security, bond or deposit however described, shall be required to guarantee the payment of costs and expenses in the judicial or administrative proceedings falling within the scope of this Convention.

Article 23

No legalization or similar formality may be required in the context of this Convention.

Article 24

Any application, communication or other document sent to the Central Authority of the requested State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the requested State or, where that is not feasible, a translation into French or English.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, object to the use of either French or English, but not both, in any application, communication or other document sent to its Central Authority.

Article 25

Nationals of the Contracting States and persons who are habitually resident within those States shall be entitled in matters concerned with the application of this Convention to legal aid and advice in any other Contracting State on the same conditions as if they themselves were nationals of and habitually resident in that State.

Article 26

Each Central Authority shall bear its own costs in applying this Convention.

Central Authorities and other public services of Contracting States shall not impose any charges in relation to applications submitted under this Convention. In particular, they may not require any payment from the applicant towards the cost and expenses of the proceedings or, where applicable, those arising from the participation of legal

counsel or advisers. However, they may require the payment of the expenses incurred or to be incurred in implementing the return of the child.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, declare that it shall not be bound to assume any costs referred to in the preceding paragraph resulting from the participation of legal counsel or advisers or from court proceedings, except insofar as those costs may be covered by its system of legal aid and advice.

Upon ordering the return of a child or issuing an order concerning rights of access under this Convention, the judicial or administrative authorities may, where appropriate, direct the person who removed or retained the child, or who prevented the exercise of rights of access, to pay necessary expenses incurred by or on behalf of the applicant, including travel expenses, any costs incurred or payments made for locating the child, the costs of legal representation of the applicant, and those of returning the child.

Article 27

When it is manifest that the requirements of this Convention are not fulfilled or that the application is otherwise not well founded, a Central Authority is not bound to accept the application. In that case, the Central Authority shall forthwith inform the applicant or the Central Authority through which the application was submitted, as the case may be, of its reasons.

Article 28

A Central Authority may require that the application be accompanied by a written authorization empowering in to act on behalf of the applicant, or to designate a representative so to act.

Article 29

This Convention shall not preclude any person, institution or body who claims that there has been a breach of custody or access rights within the meaning of Article 3 or 21 from applying directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State, whether or not under the provisions of this Convention.

Article 30

Any application submitted to the Central Authorities or directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State in accordance with the terms of this Convention, together with documents and any other information appended thereto or provided by a Central Authority, shall be admissible in the courts or administrative authorities of the Contracting States.

Article 31

In relation to a State which in matters of custody of children has two or more systems of law applicable in different territorial units:

a) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit of that State;

b) any reference to the law of the State of habitual residence shall be construed as referring to the law of the territorial unit in that State where the child habitually resides.

Article 32

In relation to a State which in matters of custody of children has two or more systems of law applicable to different categories of persons, any reference to the law of that State shall be construed as referring to the legal system specified by the law of that State.

Article 33

A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of custody of children shall not be bound to apply this Convention where a State with a unified system of law would not be bound to do so.

Article 34

This Convention shall take priority in matters within its scope over the Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors, as between Parties to both Conventions. Otherwise the present Convention shall not restrict the application of an international instrument in force between the State of origin and the State addressed or other law of the State addressed for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organizing access rights.

Article 35

This Convention shall apply as between Contracting States only to wrongful removals or retentions occurring after its entry into force in those States.

Where a declaration has been made under Article 39 or 40, the reference in the preceding paragraph to a Contracting State shall be taken to refer to the territorial unit or units in relation to which this Convention applies.

Article 36

Nothing in this Convention shall prevent two or more Contracting States, in order to limit the restrictions to which the return of the child may be subject, from agreeing among themselves to derogate from any provision of this Convention which may imply such a restriction.

CHAPTER VI

FINAL CLAUSES

Article 37

The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Fourteenth Session.

It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 38

Any other State may accede to the Convention.

The instrument of accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

The Convention shall enter into force for a State acceding to it on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of accession.

The accession will have effect only as regards the relations between the acceding State and such Contracting States as will have declared their acceptance of the accession. Such a declaration shall be deposited at the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands; this Ministry shall forward, through diplomatic channels, a certified copy to each of the Contracting States.

The Convention will enter into force as between the acceding State and the State that has declared its acceptance of the accession on the first day of the third calendar month after the deposit of the declaration of acceptance.

Article 39

Any State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that the Convention shall extend to all the territories for the international relations of which it is responsible, or to one or more of them. Such a declaration shall take effect at the time the Convention enters into force for that State.

Such declaration, as well as any subsequent extension, shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 40

If a Contracting State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

Any such declaration shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

Article 41

Where a Contracting State has a system of government under which executive, judicial and legislative powers are distributed between central and other authorities within that State, its signature of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, or its making of any declaration in terms of Article 40 shall carry no implication as to the internal distribution of powers within that State.

Article 42

Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 39 or 40, make one or both of the reservations provided for in Article 24 and Article 26, third paragraph. No other reservation shall be permitted.

Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 43

The Convention shall enter into force on the first day of the third calendar month after the deposit of the third instrument of ratification acceptance, approval or accession referred to in Articles 37 and 38.

Thereafter the Convention shall enter into force:

1) for each State ratifying, accepting, approving or acceding to it subsequently, on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of ratification acceptance, approval or accession;

2) for any territory or territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 39 or 40, on the first day of the third calendar month after the notification referred to in that Article.

Article 44

The Convention shall remain in force for five years from the date of its entry into force in accordance with the first paragraph of Article 43 even for States which subsequently have ratified, accepted, approved it or acceded to it.

If there has been no denunciation, it shall be renewed tacitly every five years.

Any denunciation shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands at least six months before the expiry of the five year period. It may be limited to certain of the territories or territorial units to which the Convention applies.

The denunciation shall have effect only as regards the State which has notified it. The Convention shall remain in force for the other Contracting States.

Article 45

The Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands shall notify the States Members of the Conference, and the States which have acceded in accordance with Article 38, of the following:

- 1) the signatures and ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 37;
- 2) the accessions referred to in Article 38;
- 3) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 43;
- 4) the extensions referred to in Article 39;
- 5) the declarations referred to in Articles 38 and 40;
- 6) the reservations referred to in Article 24 and Article 26, third paragraph, and the withdrawals referred to in Article 42;
- 7) the denunciations referred to in Article 44.

In witness whereof the undersigned being duly authorized thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 25 day of October 1980, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Fourteenth Session.

KONVENCIJA O GRADANSKOPRAVNIM ASPEKTIMA MEĐUNARODNE OTMICE DECE

POGLAVLJE I

OBLAST PRIMENE KONVENCIJE

Član 1.

Ciljevi ove konvencije su:

- a) da obezbedi što hitniji povratak dece nezakonito odvedene ili zadržane u nekoj državi ugovornici;
- b) da obezbedi da se prava na staranje i viđenje sa detetom po zakonu jedne od država ugovornica stvarno poštuju u drugoj državi ugovornici.

Član 2.

Države ugovornice će preduzeti sve odgovarajuće mere da obezbede na svojoj teritoriji sprovođenje ciljeva Konvencije. U ovu svrhu koristiće najefikasnije raspoloživa postupke.

Član 3.

Odvođenje ili zadržavanje deteta će se smatrati nezakonitim:

a) ako predstavlja povredu prava na staranje koje je dobilo lice, institucija ili bilo koje drugo telo, kolektivno ili pojedinačno, po zakonu države u kojoj je dete bilo stalno nastanjeno pre odvođenja ili zadržavanja;

b) ako su se u vreme odvođenja ili zadržavanja ta prava ostvarivala, kolektivno ili pojedinačno, ili bi se ostvarivala da nije došlo do odvođenja ili zadržavanja.

Prava na staranje pomenuta u tački a) stava 1. mogu se steći pre svega sprovođenjem zakona, ili na osnovu sudske ili upravne odluke, ili na osnovu sporazuma koji ima pravno dejstvo po zakonu odnosne države.

Član 4.

Konvencija će se primenjivati na dete koje je živelo u državi ugovornici neposredno pre bilo kakve povrede prava na staranje ili na viđenje. Konvencija će prestati da se primenjuje kada dete napuni 16 godina.

Član 5.

U smislu ove konvencije izraz:

a) "pravo na staranje" uključuje prava koja se odnose na staranje o ličnosti deteta, a posebno pravo na određivanje mesta boravka deteta;

b) "pravo na viđenje" uključuje pravo da se dete za određeni period vremena odvede van mesta stalnog boravka.

POGLAVLJE II

CENTRALNI IZVRŠNI ORGAN

Član 6.

Država ugovornica će odrediti centralni izvršni organ koji će izvršavati obaveze koje Konvencija predviđa za takav organ.

Savezne države, države sa više od jednog pravnog sistema ili države koje imaju autonomne teritorijalne jedinice moći će da postavljaju više od jednog centralnog izvršnog organa i naznače teritorijalnu nadležnost tih organa. Ako je država odredila više od jednog centralnog izvršnog organa, odrediće centralni izvršni organ kome će se moći upućivati molbe za dalje prosleđivanje odgovorajućem centralnom izvršnom organu u toj državi.

Član 7.

Centralni izvršni organi će međusobno saradivati i unapređivati saradnju među nadležnim organima u zemljama ugovornicama kako bi se obezbedilo što hitnije vraćanje deteta i postigli ostali ciljevi ove konvencije.

Pre svega, centralni izvršni organ će, neposredno ili preko posrednika, preduzimati sve potrebne mere:

a) za otkrivanje mesta gde se nalazi dete koje je nezakonito odvedeno ili zadržano;

b) za sprečavanje daljih eventualnih opasnosti po dete ili pristranosti u odnosu na jednu od zainteresovanih strana preduzimanjem ili iniciranjem preduzimanja privremene mere;

c) za obezbeđenje dobrovoljnog povratka deteta ili postizanje sporazumnog rešavanja tog pitanja;

d) za razmenu, gde je to potrebno, informacija u vezi sa socijalnim poreklom deteta;

e) za pružanje opštih informacija o važećem pravu odnosne države u vezi sa primenom ove konvencije;

f) za pokretanje ili olakšavanje pokretanja sudskog ili upravnog postupka radi obezbeđivanja povratka deteta i gde je to moguće za sklapanje odgovarajućih sporazuma o organizovanju ili obezbeđivanju efikasnog ostvarivanja prava na viđenje;

g) za obezbeđivanje ili olakšavanje obezbeđivanja, gde okolnosti to zahtevaju, pravne pomoći i saveta, uključujući i učešće branilaca i pravnih savetnika;

h) za sklapanje upravnih sporazuma koji su potrebni i adekvatni za obezbeđivanje bezbednog povratka deteta;

i) za obezbeđivanje uzajamne razmene informacija koje se odnose na primenu ove Konvencije i, ako je to moguće, eliminisanje svih prepreka u njenoj primeni.

POGLAVLJE III

POVRATAK DETETA

Član 8.

Bilo koje lice, institucija ili drugo telo koje tvrdi da je odvođenjem ili zadržavanjem deteta povređeno pravo na staranje može se obratiti centralnom izvršnom organu države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta ili centralnom izvršnom organu koje druge države ugovornice za pomoć u obezbeđivanju povratka deteta.

Takva molba će sadržati:

a) podatke o identitetu podnosioca molbe, deteta i lica za koje se tvrdi da je odvelo ili zadržalo dete;

b) gde je to moguće, datum rođenja deteta;

c) činjenice na kojima se zasniva molba podnosioca za povratak deteta;

d) sve raspoložive informacije u vezi sa mestom gde se dete nalazi i identitetom lica sa kojim se pretpostavlja da je dete.

Uz molbu mogu biti priloženi sledeći dokumenti:

e) overena kopija bilo koje važne odluke ili sporazuma;

f) uverenje ili garantno pismo koje je izdao centralni izvršni organ, ili drugi nadležni organ države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta ili zvanično lice, u vezi sa relevantnim pravom te države;

g) bilo koji drugi relevantni dokument.

Član 9.

Ako centralni izvršni organ koji primi molbu iz člana 8. ima razloga da veruje da se dete nalazi u nekoj drugoj državi ugovornici, bez odlaganja će direktno dostaviti molbu centralnom izvršnom organu te države ugovornice i obavestiti o tome centralni organ koji upućuje molbu ili podnosioca molbe, zavisno od slučaja.

Član 10.

Centralni izvršni organ države u kojoj se nalazi dete preduzeće ili naložiti da se preduzmu sve odgovarajuće mere radi obezbeđivanja dobrovoljnog povratka deteta.

Član 11.

Sudski ili upravni organi država ugovornica će hitno sprovesti postupak za povratak deteta.

Ako odgovarajući sudski ili upravni organi ne donesu odluku u roku od šest nedelja od dana pokretanja postupka, podnosilac molbe ili centralni izvršni organ države kojoj je upućen zahtev, na sopstvenu inicijativu ili na zahtev centralnog izvršnog organa države koja upućuje zahtev, ima pravo da traži obrazloženje zbog odlaganja. Ako odgovor dobije centralni izvršni organ države kojoj je upućen zahtev, taj izvršni organ će dostaviti odgovor centralnom izvršnom organu države koja upućuje zahtev ili podnosiocu molbe, zavisno od slučaja.

Član 12.

Ako je dete nezakonito odvedeno ili zadržano u smislu člana 3, a na dan početka postupka pred sudskim ili upravnim organom države ugovornice u kojoj se dete nalazi proteklo je manje od godinu dana od dana nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, odnosni nadležni organ će naložiti hitan povratak deteta.

Sudski ili upravni organ, čak i ako je pravni postupak pokrenut nakon isteka roka od godinu dana pomenutog u prethodnom stavu, takođe će naložiti povratak deteta ako se ne dokaže da se dete prilagodilo novoj sredini.

Ako sudski ili upravni organ u državi kojoj je upućen zahtev ima razloga da veruje da je dete odvedeno u neku drugu državu, može obustaviti postupak ili odbaciti molbu za povratak deteta.

Član 13.

Bez obzira na odredbe prethodnog člana, sudski ili upravni organ države kojoj se upućuje zahtev nije dužan da naloži povratak deteta ako lice, institucija ili drugo telo koje se suprotstavljaju njegovom povratku dokaže:

a) da lice, institucija ili drugo telo koje se stara o ličnosti deteta nije stvarno ostvarivalo pravo na staranje u vreme odvođenja ili zadržavanja ili da se bilo saglasilo ili naknadno pristalo na odvođenje ili zadržavanje;

b) da postoji ozbiljna opasnost da bi povratak izložio dete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili ga na drugi način doveo u nepovoljan položaj.

Sudski ili upravni organ može, takođe, da odbije da naloži povratak deteta ako utvrdi da se dete suprotstavlja povratku i da je napunilo one godine i steklo stepen zrelosti pri kome je potrebno uzeti u obzir njegovo mišljenje.

Prilikom razmatranja okolnosti pomenutih u ovom članu, sudski i upravni organ će uzeti u obzir podatke koji se odnose na socijalno poreklo deteta dobijene od centralnog izvršnog organa ili nekog drugog nadležnog organa države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta.

Član 14.

Prilikom utvrđivanja da li je došlo do nezakonitog odvođenja ili zadržavanja u smislu člana 3, sudski i upravni organi države kojoj je upućen zahtev mogu direktno primeniti pravo, kao i sudske ili upravne odluke, bez obzira da li se zvanično priznaju ili ne u državi u kojoj se nalazi stalno mesto boravka deteta bez sprovođenja posebnih postupaka za dokazivanje tog prava ili za priznavanje stranih odluka koji bi inače bili sprovedeni.

Član 15.

Sudski ili upravni organi države ugovornice mogu, pre izdavanja naloga o povratku deteta, tražiti da podnosilac molbe pribavi od organa države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta odluku ili druge dokaze da je odvođenje ili zadržavanje deteta bilo nezakonito na osnovu člana 3. Konvencije ako se takva odluka ili dokazi mogu dobiti u toj državi. Centralni izvršni organi država ugovornica, u meri u kojoj je to moguće, pomoći će podnosiocima molbe da dobiju takvu odluku ili dokaze.

Član 16.

Nakon dobijanja obaveštenja o nezakonitom odvođenju ili zadržavanju deteta u smislu člana 3, sudski ili upravni organi države ugovornice u koju je dete odvedeno ili u kojoj je zadržano neće donositi meritornu odluku o pravu na staranje sve dok se ne utvrdi da se dete neće vratiti na osnovu ove konvencije ili, ako nije podnesena molba na osnovu ove konvencije, u razumnom periodu posle prispeća obaveštenja.

Član 17.

Sama činjenica da je odluka koja se odnosi na staranje izdata ili da je treba priznati u državi kojoj je upućen zahtev neće predstavljati osnovu za odbijanje povratka deteta na osnovu ove konvencije, ali sudski i upravni organi države kojoj je upućen zahtev mogu uzeti u obzir razloge za donošenje te odluke prilikom primene ove konvencije.

Član 18.

Odredbe ovog poglavlja ne ograničavaju ovlašćenja sudskog ili upravnog organa da naloži povratak deteta u bilo koje vreme.

Član 19.

Odluka na osnovu ove konvencije u vezi sa povratkom deteta neće se smatrati meritornom o bilo kom pitanju u vezi sa pravom na staranje.

Član 20.

Povratak deteta na osnovu odredaba člana 12. može se odbiti ako bi to predstavljalo kršenje osnovnih principa zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda države kojoj je upućen zahtev.

POGLAVLJE IV

PRAVO NA VIĐENJE

Član 21.

Molba za sklapanje sporazuma za organizovanje ili obezbeđivanje efikasnog ostvarivanja prava na viđenje može se podneti centralnim izvršnim organima država ugovornica na isti način kao i molba za povratak deteta.

Centralni izvršni organi moraju poštovati obaveze o saradnji koje su utvrđene u članu 7. radi unapređivanja neometanog uživanja prava na viđenje i ispunjenja svih uslova od kojih može zavisiti ostvarivanje ovih prava. Centralni izvršni organi će preduzeti korake za otklanjanje, onoliko koliko je to moguće, svih prepreka u ostvarivanju tih prava, onoliko koliko je to moguće.

Centralni izvršni organi, neposredno ili preko posrednika, mogu inicirati ili pomoći pri pokretanju postupka radi organizovanja ili zaštite ovih prava i obezbeđivanja uslova od kojih može zavisiti ostvarivanje ovih prava.

POGLAVLJE V

OPŠTE ODREDBE

Član 22.

Nikakvo jemstvo, u vidu kaucije ili depozita, ma kako opisano, neće se tražiti kao garancija za pokrivanje troškova i rashoda sudskih ili upravnih postupaka iz oblasti primene ove konvencije.

Član 23.

Neće se zahtevati nikakva legalizacija ili slična formalnost u kontekstu ove konvencije.

Član 24.

Sve molbe, dopisi ili druga dokumentacija koja se upućuje centralnim izvršnim organima zamoljene države biće sačinjeni na originalnom jeziku sa priloženim

prevodom na zvanični jezik ili jedan od zvaničnih jezika države kojoj se upućuje zahtev ili, gde to nije moguće, sa prevodom na francuski ili engleski jezik.

Međutim, država ugovornica se može, izražavajući rezervu u skladu sa članom 42, suprotstaviti korišćenju francuskog ili engleskog jezika, ali ne i jednog i drugog jezika, kod svih molbi, dopisa ili druge dokumentacije koja se upućuje njenim centralnim izvršnim organima.

Član 25.

Državljeni država ugovornica i lica koja su nastanjena u tim državama imaju pravo na pravnu pomoć i savetodavne usluge po pitanjima u vezi sa primenom ove konvencije u bilo kojoj drugoj državi ugovornici pod istim uslovima kao i domaći državljani i lica stalno nastanjena u toj državi.

Član 26.

Svaki centralni izvršni organ će snositi svoje troškove kod primene ove konvencije.

Centralni izvršni organi i druge javne službe država ugovornica neće nametati nikakve dažbine u odnosu na molbe podnesene na osnovu ove konvencije. Naročito, oni ne mogu zahtevati bilo kakve naknade od podnosioca molbe na ime troškova i rashoda postupaka ili, gde to odgovara, na ime troškova koji proističu iz učešća pravne odbrane ili savetnika. Međutim, oni mogu tražiti plaćanje troškova koji su proistekli ili koji će proisteći iz sprovođenja povratka deteta.

Međutim, država ugovornica može, stavljanjem rezerve u skladu sa članom 42, izjaviti da neće primiti na sebe nikakve troškove koji se pominju u prethodnom stavu, a koji proističu iz učešća pravne odbrane ili savetnika ili iz sudskog postupka, osim u slučaju da se ti troškovi pokrivaju na osnovu njenog sistema pravne pomoći i savetodavnih usluga.

Po izdavanju naloga za povratak deteta ili izdavanju naloga u vezi sa pravom na viđenje u skladu sa ovom konvencijom, sudski ili upravni organi mogu, gde to odgovara, naložiti licu koje je odvelo ili zadržalo dete ili koje je sprečilo ostvarivanje prava na viđenje da plati potrebne troškove koje je imao podnosilac molbe ili neko drugo lice u njegovo ime, uključujući putne troškove, sve troškove traganja za detetom i troškove pronalaženja deteta, troškove pravnog predstavljanja podnosioca molbe i troškove povratka deteta.

Član 27.

Kada je očigledno da zahtevi iz ove konvencije nisu zadovoljeni ili da molba inače nema valjane pravne osnove, centralni izvršni organ nije dužan da prihvati molbu. U tom slučaju, centralni izvršni organ će odmah obavestiti o svojim razlozima podnosioca molbe ili centralni izvršni organ preko koga je dostavljena molba, zavisno od slučaja.

Član 28.

Centralni izvršni organ može zahtevati da uz molbu bude priloženo pismeno ovlašćenje koje mu daje pravo da zastupa podnosioca molbe ili da imenuje predstavnika koji će delovati umesto njega.

Član 29.

Ova konvencija neće sprečiti bilo koje lice, instituciju ili telo koje tvrdi da je došlo do povrede prava na staranje ili viđenje u smislu čl. 3. ili 21. da se neposredno obrati molbom sudskim ili upravnim organima države ugovornice, bez obzira da li je to predviđeno odredbama ove konvencije ili ne.

Član 30.

Sve molbe upućene centralnim izvršnim organima ili neposredno sudskim ili upravnim organima države ugovornice u skladu sa uslovima ove konvencije, zajedno sa dokumentima i svim ostalim priloženim podacima ili podacima koje daje centralni izvršni organ prihvaćiće se u sudovima ili administrativnim organima država ugovornica.

Član 31.

U odnosu na državu koja po pitanjima prava na staranje o detetu ili viđenje deteta ima dva ili više pravnih sistema koji se primenjuju u različitim teritorijalnim jedinicama:

- a) bilo kakvo pozivanje na mesto stalnog boravka u toj državi smatraće se kao pozivanje na mesto stalnog boravka u jednoj od teritorijalnih jedinica te države;
- b) bilo kakvo pozivanje na zakon države mesta stalnog boravka smatraće se kao pozivanje na zakon teritorijalne jedinice države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta.

Član 32.

U odnosu na državu koja po pitanjima staranja o deci ima dva ili više pravnih sistema koji se primenjuju na različite kategorije lica, bilo kakvo pozivanje na zakon te države smatraće se kao pozivanje na pravni sistem koji utvrdi zakon te države.

Član 33.

Država u kojoj razne teritorijalne jedinice imaju sopstvene pravne propise o starateljstvu o deci neće biti dužna da primenjuje ovu konvenciju tamo gde država sa jedinstvenim pravnim sistemom nije dužna da to učini.

Član 34.

Ova konvencija će imati prioritet u pitanjima iz oblasti njene primene nad Konvencijom od 5. oktobra 1961. godine o ovlašćenjima odgovornih organa i pravu koje će se primenjivati u odnosu na zaštitu maloletnika, među potpisnicima obe konvencije. Inače, ova konvencija neće ograničiti primenu međunarodnog instrumenta

na snazi između države porekla i države kojoj se upućuje molba ili drugog zakona države kojoj se upućuje molba radi realizovanja povratka deteta koje je nezakonito odvedeno ili zadržano ili radi ostvarivanja prava na viđenje.

Član 35.

Ova konvencija će se primenjivati među državama ugovornicama samo u odnosu na nezakonita odvođenja ili zadržavanja do kojih je došlo nakon njenog stupanja na snagu u tim državama.

U slučaju izjave na osnovu čl. 39. ili 40, pozivanje iz prethodnog stava na državu ugovornicu će se smatrati pozivanjem na teritorijalnu jedinicu ili jedinice na koje se primenjuje ova konvencija.

Član 36.

Ništa iz ove konvencije neće sprečiti dve ili više država ugovornica da se, radi ograničavanja restrikcija kojima može podlegati povratak deteta, međusobno dogovore o odstupanju od bilo koje od odredaba ove konvencije koja može predstavljati takvo ograničenje.

POGLAVLJE VI

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.

Ova konvencija će biti otvorena za potpisivanje državama koje su bile članice Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu za vreme njenog XIV zasedanja.

Konvencija se može ratifikovati, može joj se pristupiti ili se može prihvatiti, a instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili pristupanja će biti položeni kod Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Holandije.

Član 38.

Bilo koja druga država može pristupiti Konvenciji.

Instrumenti pristupanja će biti položeni kod Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Holandije.

Konvencija će stupiti na snagu za državu koja joj pristupi prvog dana trećeg kalendarskog meseca od polaganja instrumenta pristupanja.

Pristupanje će biti punovažno samo u odnosima između države pristupnice i onih država ugovornica koje budu izjavile da prihvataju pristupanje. Takvu izjavu će, takođe, morati da dâ bilo koja država članica koja ratifikuje, prihvati ili odobrava Konvenciju nakon pristupanja. Takva izjava će biti položena kod Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Holandije; ovo Ministarstvo će uputiti, diplomatskim putem, overenu kopiju izjave svakoj od država ugovornica.

Konvencija će stupiti na snagu između države koja pristupa i države koja je izjavila da prihvata pristupanje prvog dana trećeg kalendarskog meseca nakon polaganja izjave o prihvatanju.

Član 39.

Bilo koja država može u vreme potpisivanja, ratifikovanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja izjaviti da će se Konvencija primenjivati na svim teritorijama za čije je međunarodne odnose odgovorna ili na jednu ili više njih. Takva izjava će postati punovažna u vreme stupanja Konvencije na snagu za tu državu.

Takva izjava, kao i svako dalje proširivanje primene će se proslediti Ministarstvu inostranih poslova Kraljevine Holandije.

Član 40.

Ako država ugovornica ima dve ili više teritorijalnih jedinica u kojima se primenjuju različiti pravni sistemi u odnosu na pitanja iz delokruga ove konvencije, može u vreme potpisivanja, ratifikovanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja izjaviti da će se ova konvencija primenjivati na sve njene teritorijalne jedinice ili samo na jednu ili više njih i može izmeniti ovu izjavu podnošenjem druge izjave u bilo koje vreme. O svim izjavama ove vrste biće obavешteno Ministarstvo inostranih poslova Kraljevine Holandije i u njima će se eksplicitno odrediti teritorijalne jedinice u kojima će se primenjivati Konvencija.

Član 41.

U slučaju da država ugovornica ima politički sistem po kome su izvršna, sudska i zakonodavna ovlašćenja podeljena između centralne i drugih vlasti u okviru te države, njeno potpisivanje ili ratifikovanje, prihvatanje ili odobravanje ili pristupanje ovog konvenciji ili njene izjave u smislu člana 40. neće imati nikakve implikacije na unutrašnju podelu ovlašćenja u okviru te države.

Član 42.

Svaka država može, najkasnije u vreme ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja ili u vreme davanja izjave u smislu čl. 39. ili 40, izraziti jednu ili obe rezerve predviđene u članu 24. i članu 26. stav 3. Neće biti dopuštene druge rezerve.

Svaka država može u bilo koje vreme povući rezervu koju je dala. Povlačenje će se proslediti Ministarstvu inostranih poslova Kraljevine Holandije.

Rezerva će prestati da bude punovažna prvog dana trećeg kalendarskog meseca od obavешtenja pomenutog u prethodnom stavu.

Član 43.

Konvencija će stupiti na snagu prvog dana trećeg kalendarskog meseca od polaganja trećeg instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja pomenutih u čl. 37. i 38.

Posle toga, Konvencija će stupiti na snagu:

1) za svaku državu koja ratifikuje, prihvata, odobrava ili pristupa Konvenciji prvog dana trećeg kalendarskog meseca od polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;

2) za svaku teritoriju ili teritorijalnu jedinicu na koju je proširena primena Konvencije u skladu sa čl. 39. ili 40, prvog dana trećeg kalendarskog meseca posle obaveštenja pomenutog u tom članu.

Član 44.

Konvencija će biti na snazi pet godina od dana stupanja na snagu u skladu sa članom 43. stav 1. čak i za države koje su naknadno ratifikovale, prihvatile, odobrile ili pristupile Konvenciji.

Ako nema pismenih izjava o protivnom, Konvencija će se automatski obnavljati svakih pet godina.

Sve izjave ove vrste će se dostavljati Ministarstvu inostranih poslova Kraljevine Holandije najmanje šest meseci pre isteka petogodišnjeg perioda. One mogu biti ograničene na određene teritorije ili teritorijalne jedinice na koje se primenjuje Konvencija.

Ovakve izjave će biti punovažne samo u odnosu na državu koja je o tome dostavila obaveštenja. Konvencija će ostati na snazi za druge države ugovornice.

Član 45.

Ministarstvo inostranih poslova Kraljevine Holandije će obavestiti države članice Konferencije i države koje su pristupile u skladu sa članom 38. o sledećem:

- 1) potpisima i ratifikacijama, prihvatanjima i odobrenjima navedenim u članu 37;
- 2) pristupanjima navedenim u članu 38;
- 3) datumu stupanja Konvencije na snagu u skladu sa članom 43;
- 4) proširivanju primene navedenom u članu 39;
- 5) izjavama navedenim u čl. 38. i 40;
- 6) rezervama navedenim u članu 24, članu 26. stav 3. i povlačenjima navedenim u članu 42;
- 7) izjavama navedenim u članu 44.

Potvrđujući navedeno, potpisnici za to propisno ovlašćeni, potpisali su Konvenciju.

Sačinjeno u Hagu 25. oktobra 1980. godine, na engleskom i francuskom jeziku, od čega su oba teksta podjednako autentična u jednom primerku koji će biti položen u arhivu Vlade Kraljevine Holandije i čiji će primerak biti dostavljen, diplomatskim putem, svakoj državi članici Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu koja je učestvovala na XIV zasedanju."

Član 3.

Centralni izvršni organi, u smislu člana 6. Konvencije, jesu nadležni organi republika: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije.

Centralni izvršni organ kome se mogu upućivati molbe radi prosleđivanja nadležnom centralnom izvršnom organu iz stava 1. ovog člana je savezni organ uprave nadležan za poslove pravosuđa.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ" - Međunarodni ugovori.